



Visitatiecommissie FBSD

Marjanne Sint, voorzitter

Insteek en werkwijze

- **Selectie gemeenten op basis van**
 - achtergrond aanvraag
 - geografische spreiding (NH ondervertegenwoordigd!)
 - acute financiële positie
 - eventuele deelname eerdere onderzoeken/verbetertrajecten
- **Onafhankelijk oordeel commissie, gericht op versterken greep op sociaal domein**
- **Ondersteuning en advies aan betreffende gemeente (“geen vingertje”)**
- **Gemeente beslist over openbaarheid rapportage**



Stappenplan visitatie

1. **Na acceptatie aanvraag:** bespreken stappenplan visitatie en afspraken
2. **Cijfermatige analyse:** op basis beschikbare (gemeentelijke en openbare) gegevens
3. **Bestuurlijke en ambtelijke intake:** gesprek over keuzes en knelpunten op basis van de cijfermatige analyse
4. **Verdiepende analyse:** verdieping van de schets van de gemeentelijke situatie op basis van intake en analyse door experts
5. **Oplevering concept-rapport:** rapportage over oorzaken en verbeteropties
6. **Bestuurlijke visitatie:** bespreken concept-rapportage, met name verbetermogelijkheden
7. **Opvolging en afronding:** gemeente besluit over openbaar maken, VNG-projectteam en experts zijn “stand-by” (3 dagen - 3 weken - 3 maanden)

Onderzoekskader commissie

- Wat zijn visie, doelen en ambities?
- Zijn visie, doelen en ambities operationeel gemaakt en gekoppeld aan budgettair kader?
- Zijn er duidelijke keuzen gemaakt om doelen en ambities te bereiken binnen beschikbare middelen?
- Zijn er data en (management)rapportages die laten zien dat doelen en ambities worden bereikt?
- Is sprake van systematische bijsturing als dat niet zo is?

Eerste bevindingen (1)

- **Visie, doelen en ambities:** visie doorgaans duidelijk, doelen en ambities veelal minder expliciet (zeker i.r.t financiële armslag)
- **Operationalisering:** veel van de bezochte gemeenten worstelen met concretisering doelstellingen (maar commissie ziet ook lichtende voorbeelden)
- **Duidelijke keuzes:** politiek vaak moeilijke balanceer-act tussen “zorgen voor” en “zorgen dat”
 - “eigen kracht” en “doen wat nodig is” betekent ook *niet doen wat niet nodig is*
- **Data en managementrapportages:** bij veel gemeenten knelpunt, ook door “driedubbele toegangspoort Jeugd”
- **Systematische bijsturing:** vergt dat voorgaande punten zijn gerealiseerd



Eerste bevindingen (2)

- **Oplopende tekorten:** vooral Jeugd, toenemende zorg over WMO (abonnementstarief), bij uitzondering ook over Participatie
- **Betaler bepaalt niet altijd:** Jeugd kent drie toegangspoorten - gemeente/huisarts/GI
- **Opdrachtgever én/of partner?:** sturing op transformatiedoelen soms strijdig met (bedrijfs)belang aanbieders
- **Bekostigingsmethodiek:** veel P x Q in combinatie met “open house” waardoor - onbedoeld - prikkel tot omzet genereren is bij aanbieders
- **“Zakelijkheid” in “zorg”-domein:** politiek vaak lastige combinatie
- **Regionale samenwerking:** spanning tussen gemeentelijke autonomie en beleidsvrijheid en noodzakelijke schaal i.r.t aanbieders

Aanpalende systeemvragen

- **Buiten scope Visitatiecommissie, maar wel vaak genoemd:**
 - **Wettelijke verwijzers:** meer dan de helft aanvragen voor Jeugdwet loopt niet via gemeentelijke toegang, maar gemeenten zijn wel 100% financieel verantwoordelijk
 - **Maatschappelijke opvang/begeleid wonen:** door-decentralisatie brengt financiële onzekerheden mee
 - **Additionele vraagstukken:** onder meer uitwerking objectief verdeelmodel; reikwijdte jeugdhulpplicht; AMvB reële bekostiging; Wmo-abonnementstarief (met name impact op HbH)



Sturingsinformatie over Noord Holland

Als de Visitatiecommissie een intakegesprek met de 'gemeente' Noord Holland zou voeren, hoe bereiden we dat dan voor? O.a. met data.



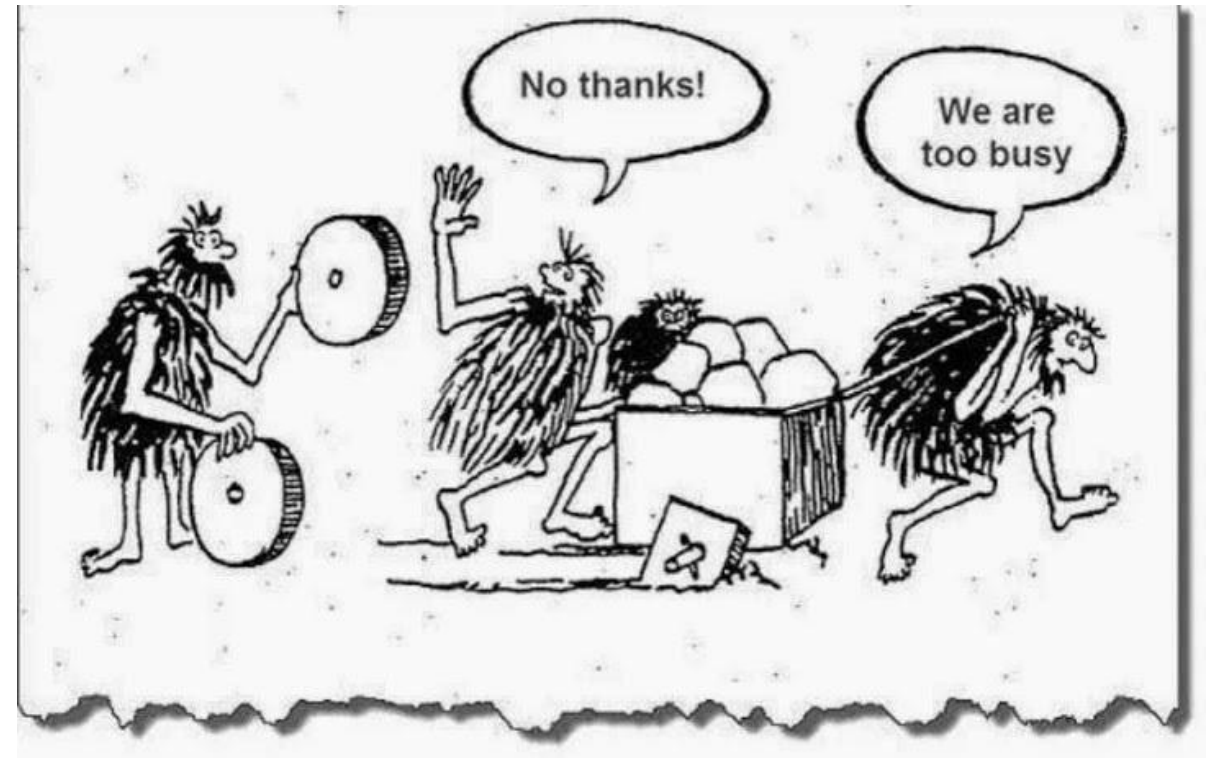
Presentatie over gegevens en de Visitatiecommissie

1. Waarom gebruiken we gegevens bij de visitaties?
2. Wat voor gegevens gebruiken we dan?
3. Wanneer kan dit waardevol zijn?



Waarom een gesprek op basis van data?

- Beschrijving van de uitgangspositie
- Grote trends signaleren, startpunt analyse van waar je misschien op wilt sturen
- Afgezet tegen vergelijkbare gemeenten (o.b.v. grootte, stedelijkheid, andere variabelen)
- Zelfs waardevol als er geen hout van klopt
- Daarom een goede start van het gesprek, maar niet het hele gesprek
- Data ook in eindrapport Visitatiecommissie





Wat halen we dan op aan data?

- Algemene gegevens over de gemeente (CBS, GMSD)
- Uitgangspositie sociaal domein (GMSD, CBS, NJi)
- Ontwikkelingen voorzieningengebruik (GMSD, CBS)
- Financiële ontwikkelingen (IV3)



Wat halen we dan op aan data? (1)

Algemene gegevens

- Noord Holland heeft op 1 januari 2019 2.853.359 inwoners (vgl. Noord Brabant)
- 1071 inwoners per km², ofwel 'matig stedelijk' (vgl. Utrecht)
- 47 gemeenten, 9 jeugdzorgregio's, 8 BW-regio's
- Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen €30.800 (op één na rijkste provincie)
- 545.598 minderjarigen in 2019 (-1% t.o.v. 2017; ontgroening). Opvallend: tot ca. 2003 was Noord Holland nog aan het vergroenen en ontgrijzen

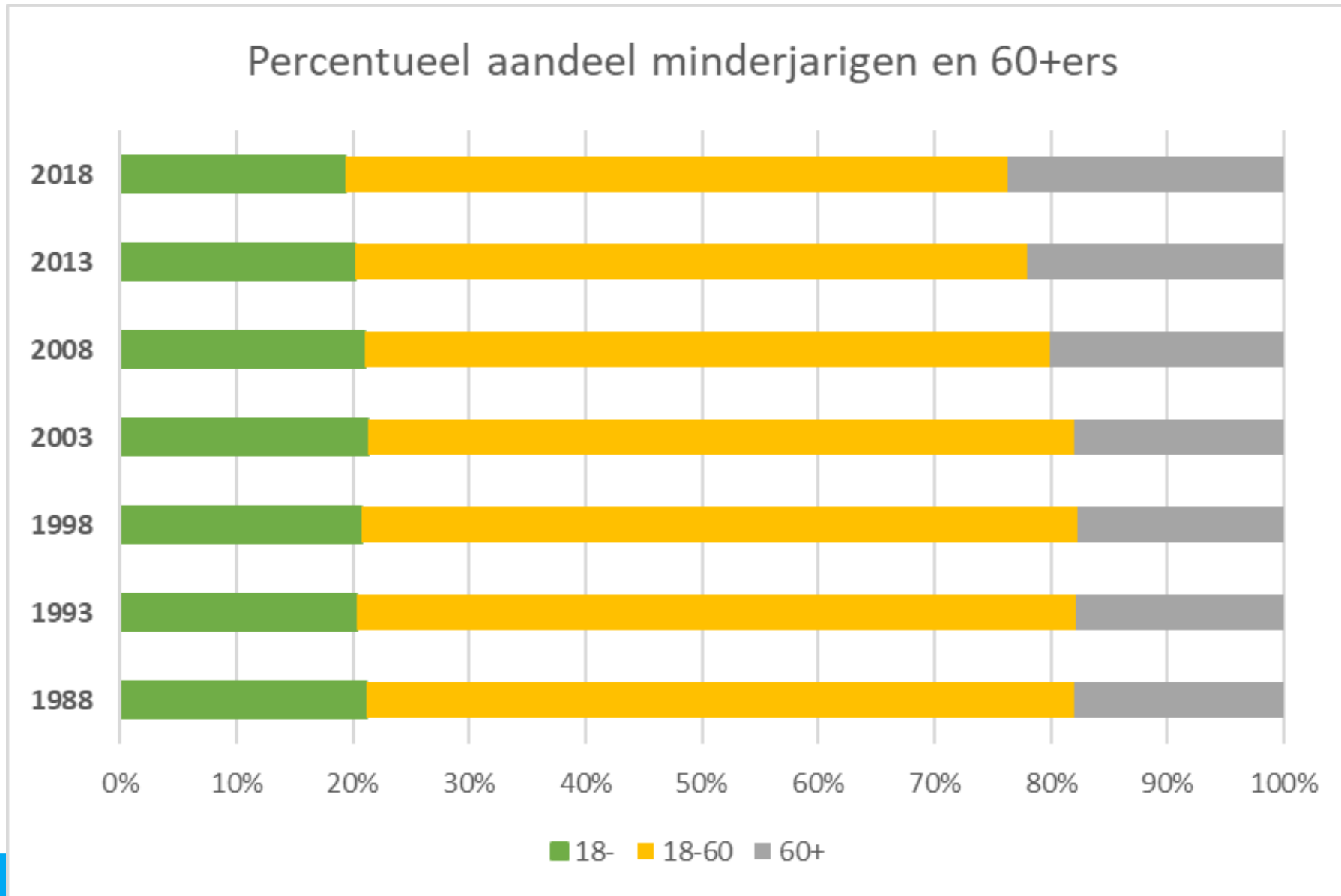


Wat halen we dan op aan data? (2)

Uitgangspositie Sociaal Domein

- Werkzame beroepsbevolking: 678 per 1000 inwoners (vgl. 672 landelijk)
- Percentage mantelzorgers: 12,3% (vgl. 14,2% landelijk)
- Percentage kinderen in gezin dat leeft van uitkering: 7% (vgl. 7% landelijk)

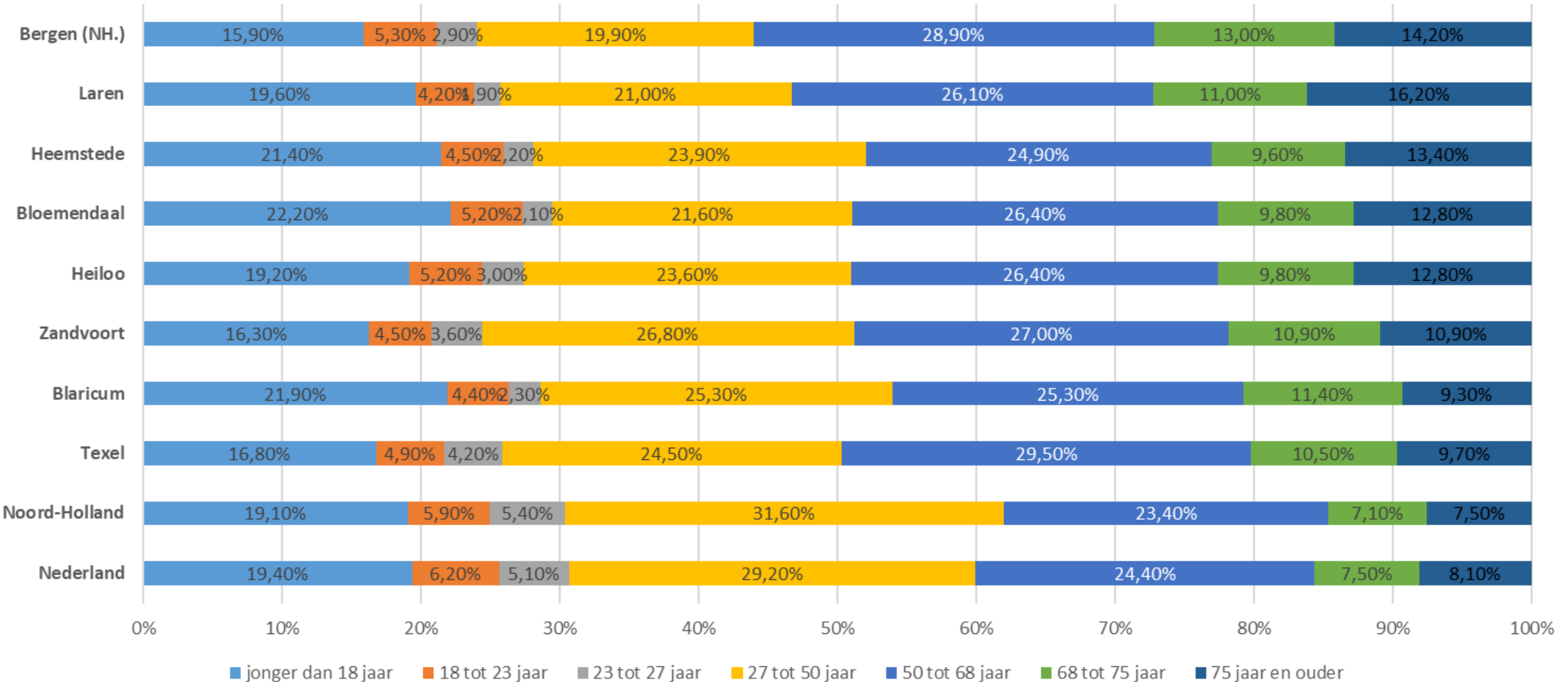
Ontwikkeling bevolkingsspiramide





Huidige bevolkingsspiramide

Leeftijdsofbouw 2019

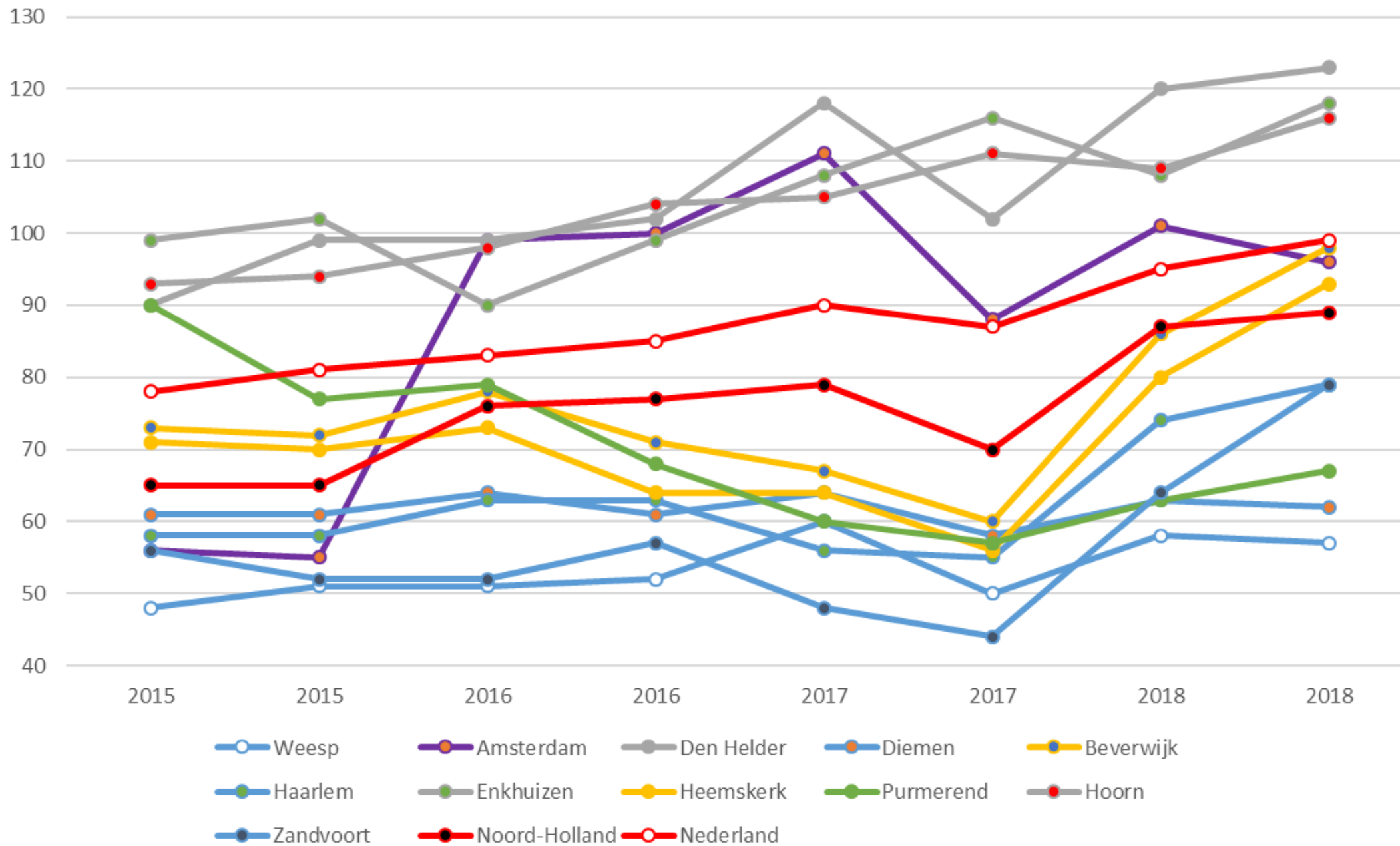




Jongeren die opgroeien op of onder bijstandsniveau

Gemeente	Aantal jongeren	%
Amsterdam	148.413	24,6
Den Helder	9.993	18,3
Zandvoort	2.736	16,6
Diemen	5.100	15,9
Zaanstad	31.555	14,9
Hoorn	15.105	14
Beverwijk	8.119	13,6
Heemskerk	7.365	12,9
Enkhuizen	3.602	12,8
Purmerend	15.046	12,7
Weesp	3.783	12,5
Haarlem	31.972	12,5

Ontwikkeling aantal trajecten jeugdhulp zonder verblijf per 1000 jongeren



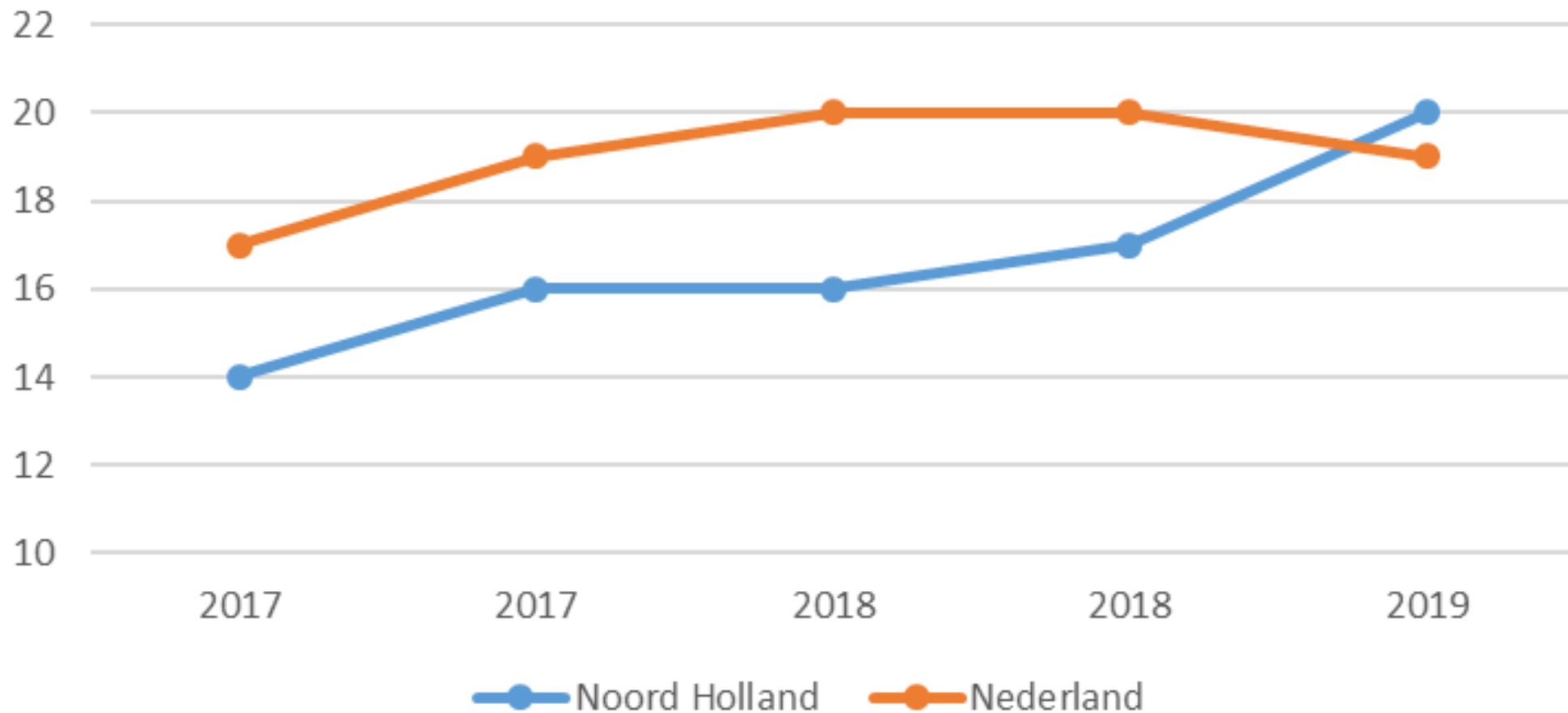


Wat halen we dan op aan data? (3)

Ontwikkelingen gebruik voorzieningen

- Participatie: aantal bijstandsuitkeringen en re-integratievoorzieningen;
- Jeugd: aantal jongeren met een jeugdhulptraject, duur van de trajecten, verwijsgedrag;
- Wmo: gebruik maatwerkvoorzieningen, gebruik beschermd wonen. Opvallend: geen gegevens over beschermd wonen in regio Hilversum.

Aantal huishoudens per 1000 huishoudens met 6 of meer voorzieningen





Wat halen we dan op aan data? (4)

Financiën

COROP-gebieden - resultaat 2017								
	Gooi & Vechtstreek	Alkmaar e.o.	Zaanstreek	Haarlem	Groot-Amsterdam	Kop v. Noord-Holland	Noord-Holland	Nederland
Samenkracht en burgerparticipatie	77,5	88,8	66	89,1	139,4	73	108,7	115,3
Wijkteams	17,6	76,5	160,6	14,9	56,1	64,7	57,4	55,1
Inkomensregelingen	366,1	367,3	488,9	399,5	643	332,5	504,4	473,5
Begeleide participatie	70,5	70,2	72,5	126,3	90,9	110,6	92,1	147,6
Arbeidsparticipatie	29,1	44,7	32,9	28,7	113,1	24,7	70,2	52,3
Maatwerkvoorziening (WMO)	27,3	94,4	45,6	40,4	39	22	40,1	36,5
Maatwerkdienstverlening 18+	143,5	59,1	44,2	101,2	179,2	135,6	142,8	167,1
Maatwerkdienstverlening 18-	132,9	193,7	165,3	140,5	156,2	163,1	158,8	208,4
Geescaleerde zorg 18+	110,8	112,7	89,9	256,3	184,3	66,4	143,2	122,7
Geescaleerde zorg 18-	23,5	24,9	109,9	35	41,4	61	42,8	36,1
Totaal	998,8	1132,3	1275,8	1231,9	1642,6	1053,6	1360,5	1414,6



Wat draagt de visitatiecommissie uit?

- Maak meetbaar wat je doel/bedoeling is;
 - Monitor de resultaten van het werk van jou en je partners doorlopend;
 - Toets je veronderstellingen aan wat je ziet.
 - Pas zo nodig je veronderstellingen aan.
-
- Slotnoot: meten is een middel, geen doel op zich. Maak registratie niet te belastend, maar benut de meetinstrumenten die er toch al zijn.